

Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeği-Kısa Formu Türkçe Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması *

Turkish Adaptation of Attitude Toward Poverty Scale-Short Form: Validity and Reliability Study

Arş. Gör. Dr. Hasan SARICI¹

Öz

Araştırmanın amacı, Yoksulluğa Yönelik Tutum (YYT) Ölçeği Kısa Formunun Türkçe uyarlamasını yapmak, geçerlik ve güvenirliğini gösteren kanıtları incelemektir. Türk literatüründe bu türde ölçme araçlarının yeterli sayıda olmaması bu çalışmanın yapılmasının temel sebeplerinden bir tanesidir. Bu bağlamda, bireylerin yoksulluğa ilişkin tutumlarını ölçmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araca duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Bu sebeple, Türkçe'ye uyarlanan bu ölçeğin çeviri süreçleri uyarlama prosedürüne uygun olarak yürütülmüştür. 21 maddeden oluşan ölçek formu 11 öğrenci ve 2 uzman tarafından incelenerek son haline getirilmiş ve yaşları 17-41 yaş aralığındaki üniversite öğrencilerinden oluşan 311 kişiye uygulanmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriyle yapılan doğrulayıcı faktör analizi için oluşturulan model üzerinde modifikasyon indekslerine göre birtakım değişiklikler yapılmıştır. Yapılan düzenlemeler sonrasında ölçeğin Türkçe formunun orijinal formu ile örtüşen bir yapıya sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin ayrılma geçerliğini test etmek amacıyla Sosyal Adalet Tutumu Ölçeği ve Kişilerarası Bilinçli Farkındalık Ölçeği ile ilişkisi incelenmiş, her iki ölçekle de beklenen şekilde anlamlı ve ters yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Ölçeğin güvenirlik düzeyini ölçmek için yapılan analizler sonucunda elde edilen Cronbach alfa katsayıları yeterli bulunmuştur. Sonuç olarak, Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeği Kısa Formunun Türkçe'ye uyarlanan formunun kabul edilebilir psikometrik değerlere sahip olduğu ve Türkiye'de yoksulluğa yönelik negatif tutumunun tespit edilmesinde kullanılabileceği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, yoksulluğa yönelik tutum, geçerlik, güvenirlik, doğrulayıcı faktör analizi

Makale Türü: Araştırma

Abstract

The research's aim is to adapt the Attitudes Toward Poverty (ATP) Short Form into Turkish and to examine the evidence proves its validity and reliability. The inadequacy of such scales in the Turkish literature is one of the reasons for conducting this research. In this context, there is an increasing need for a valid and reliable instrument to measure individuals' attitudes toward poverty. For this reason, the translation processes were conducted according to the scale adaptation procedure. The 21-item scale, which was examined by 11 students and 2 experts, was applied to 311 university students aged 17-41 years. As a result of the confirmatory factor analysis conducted with the data obtained, some modifications were made by considering the modification indices. It was concluded that the Turkish form of the scale has a similar structure with the original form. To test the divergent validity of ATP, its correlations with the Social Justice Scale and the Interpersonal Mindfulness Scale was examined. The significant negative correlations with both scales provided evidence for the divergent validity of the scale. The Cronbach's alpha coefficients calculated to measure the reliability were found to be sufficient. As a result, it is seen that ATP Scale Short Form has satisfactory psychometric properties to determine the negative attitude towards poverty in Turkey.

Keywords: Poverty, attitude toward poverty, validity, reliability, confirmatory factor analysis

* Bu çalışmanın ilk hali 04.05.2025 tarihinde Antalya'da düzenlenen VIII. INCES Uluslararası Bilim, Kültür ve Eğitim kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi/Ereğli Eğitim Fakültesi, hasansarici3@gmail.com

Paper Type: Research

1. Giriş

Dünya genelinde bir toplumsal sorun olarak dikkat çeken yoksulluk, farklı boyutlarıyla ele alındığında oldukça derin bir içeriğe sahiptir. Kavramsal olarak insanların temel ihtiyaçlarını karşılayamama durumu olarak ifade edilen yoksulluk, farklı yaşam alanlarında ortaya çıkardığı sorunlar dolayısıyla bireylerin ve grupların iyi oluşlarını olumsuz yönde etkilemektedir (Alkire & Foster, 2011, s. 477). Bireylerin psiko-sosyal iyi oluşlarının olumsuz etkilenişi yoksulluk geleneğini sürdürmelerine sebep olabilir ve kronik bir yoksulluk durumu nesiller boyunca devam edebilir (Jolliffe & Prydz, 2021, s. 181).

Yoksulluğun kronik bir sorun olarak nesiller boyunca devam etmesinin tek sorumlusu “yoksul” olarak adlandırılan insanlar değildir. Aynı zamanda yoksulluğa ve yoksul insanlara karşı toplum tarafından sergilenen tutumlar da bu devamlılıkta önemli bir role sahiptir. Yoksul insanlara karşı sergilenen ayrıştırıcı, aşağılayıcı, dışlayıcı, suçlayıcı ve adaletsiz tutumlar bu insanların yaşam koşullarını iyileştirici fırsatlara sahip olmalarını engelleyebilir (Derdziuk, 2015, s. 168). Özellikle orta veya üst gelir düzeyine sahip insanların yoksul insanlara karşı göstereceği bu tarz yaklaşımlar kronik yoksulluk döngüsünün kırılmasını engelleyebilir (Lott, 2002, s. 100).

Yoksulluk bir sosyolojik olgu olarak toplumun bütün bileşenlerini etkileyebilir. Farklı toplumların kültürel özellikleri dikkate alındığında bu etki kültüre özgü olarak görülebilecek olsa da genel geçer bir olumsuz etkiden de söz edilebilir (Kim & Chan, 2013, s. 901). Bunun dışında, yoksulluk içerisinde yaşayan bireyler karşılaştıkları negatif tutumlardan dolayı içsel ve iletişimsel birtakım çatışmalar yaşayabilir (Ulu, 2021, s. 550). Bu durum, yoksulluğa yönelik tutum kavramının psikolojik bir çerçevede ele alınması gerekliliği ortaya çıkarmıştır. Yoksulluk kavramının çok boyutlu yapısı içerisinde yoksulluğa yönelik tutumun ele alınması bu koşullarda yaşayan insanlara psikolojik ve sosyal açıdan katkı sağlayabilir (Solak ve Göregenli, 2009, s. 87).

İnsanların sosyo-ekonomik durumlarına bağlı olarak birbirlerine karşı sergiledikleri tutumlar kaçınılmaz bir şekilde hiyerarşik bir düzen oluşmasına sebep olur (Albarracin & Shavitt, 2018, s. 300). Bu hiyerarşik düzenin bireyler üzerindeki psikolojik etkileri aşağılık ve üstünlük kavramları çerçevesinde değerlendirilebilir. Yoksul insanların diğer insanlara karşı aşağılık duygusuna sahip olacağı göz önüne alınacak olursa, aşağılık kompleksi başta olmak üzere birçok psikolojik rahatsızlık ortaya çıkabilir.

Diğer yandan, bireylerin yoksul insanlara karşı olumsuz tutum ve davranışlar sergilemesi onlarda üstünlük hissi yaratabilir. Bu üstünlük hissi de yoksul olmayan kişilerde farklı psikolojik sorunların (üstünlük kompleksi, narsisizm vb.) oluşmasına sebep olabilir (Ferah, 2024, s. 200). Görüldüğü üzere, yoksulluk yalnızca düşük gelir düzeyine sahip insanları değil, toplumun geri kalanını da dolaylı olarak etkileyebilme kapasitesine sahip bir problem alanıdır.

Yoksulluğa yönelik tutumların olası olumsuz etkilerinin göz önünde bulundurulması bu araştırmanın tasarlanmasında önemli bir yaklaşımdır. Bu bağlamda, bireylerin yoksulluğa yönelik tutumlarını ölçmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araca duyulan ihtiyaç dikkat çekmiştir (Weaver & Yun, 2011, s. 12). Mevcut Türkçe ölçme araçları incelendiğinde yoksulluğa yönelik tutumu doğrudan ölçen bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Bu araştırmanın amacı, Yun ve Weaver (2010), tarafından geliştirilen Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeği-Kısa Formu’nun Türkçe uyarlamasını yapmak, geçerlik ve güvenilirlik değerlerini incelemektir.

2. Literatür Taraması

2.1. Yoksulluğa Yönelik Tutum Kavramı

Yoksulluk, güncel sosyal bilimler literatüründe yalnızca bir gelir yoksunluğu değil, çok boyutlu bir dezavantajlılık durumu olarak ele alınmaktadır. Gelir yetersizliğinin ötesinde sağlık, eğitim, barınma, toplumsal katılım ve psiko-sosyal iyi oluş gibi alanlarda yaşanan yoksunluk,

bireylerin toplum tarafından dışlanmasına ve kaynaklara erişim fırsatlarının kısıtlanmasına sebep olur (Walker, 2014, s. 60). Yoksulluğun bu çok boyutlu etkisi, onun yalnızca bireysel bir başarısızlık ya da yetersizlik olarak görülmesini engeller ve sosyal yapıdaki adaletsizlikleri, eşitsizlikleri, kurumların işleyişini ve toplumsal normları tartışmaya açar (Dean, 2010, s. 102). Bundan dolayı, yoksulluğa yönelik toplumsal algılar ve bireylerin tutumları, yalnızca bireysel ön yargıları değil, toplumsal düzeydeki eşitsizliklerin temellerini de şekillendirir (Lott, 2002, s. 101).

Yoksulluğa yönelik tutum kavramı, insanların yoksullukla ilgili değerlendirmelerini, duygusal tepkilerini ve davranışsal eğilimlerini içine alan bir yapıdır (Bullock, 1999, s. 2061). Bu tutumlar, yoksullukla mücadele politikalarına verilen destekten yoksullarla bireysel etkileşimlere kadar pek çok alanı etkileyebilir. Örneğin, bireyler yoksulluğun nedenlerini bireysel sorumlulukla ilişkilendirdiklerinde, yoksulların "tembel", "yetersiz" ya da "suçlu" olduğu yönündeki damgalayıcı kalıp yargılar güçlenir (Bullock & Limbert, 2003, s. 694). Bu tür bireysel atıflar, yoksullara yönelik yardımların sınırlanmasına, koşullara bağlanmasına veya cezalandırıcı hale gelmesine ortam hazırlar (Appelbaum, 2001). Bunun aksine, yapısal/sistemsal faktörlerin öne çıkarıldığı tutumlar, toplumsal eşitsizliklerin giderilmesi, sosyal yardım programlarının genişletilmesi ve dayanışma temelli yaklaşımların benimsenmesi yönünde bir eğilimi gösterir (Dean, 2010, s. 107).

Yoksulluğa yönelik olumsuz tutumların sonuçlarından bazıları; damgalama, ötekileştirme ve dışlama süreçleridir (Lott, 2002, s. 104). Yoksul insanların "farklı", "ahlaksız" veya "tehlikeli" görülmesi, bireysel ilişkilerde ayrımcılık yarattığı gibi sosyal hizmet sağlanmasında da eşitsizliği artırır (Walker, 2014, s. 8). Bu bağlamda, yoksulluğa yönelik tutumların incelenmesi, yalnızca bireysel inanç sistemlerinin anlaşılmasını değil, toplumsal politikaların yönünü de ortaya çıkarmayı sağlar (Bullock & Limbert, 2003, s. 697). Özellikle sosyal hizmet, psikoloji ve sosyoloji alanlarında yapılan çalışmalar, bu tutumların toplumsal yapının yeniden ürettiği eşitsizlikleri nasıl pekiştirdiğini göstermekte ve bu farkındalığın sosyal adalet temelli müdahalelerin tasarlanmasında kritik bir rol oynayabileceğini ortaya koymaktadır (Dean, 2010, s. 157).

2.2. Yoksulluğa Yönelik Tutumun Ölçülmesi

Yoksulluğa yönelik tutumun sistematik olarak ölçülmesi hem akademik çalışmalar hem de saha uygulamaları açısından stratejik bir öneme sahiptir. Bu türde ölçümler, insanların yoksulluğu bireysel kusur ve sorumluluklarla mı yoksa sistem veya kader unsuruyla mı ilişkilendirdiğini anlamaya katkı sağlar. Ölçme araçları sayesinde farklı toplumsal kesimlerin değerlendirmelerinin dağılımı belirlenebilir. Özellikle sosyal destek politikalarının kurgulanmasında ve değerlendirilmesinde, kamuoyunun yoksullara karşı tutumlarını analiz etmek için geçerli ve güvenilir ölçekler gereklidir (Van Oorschot & Roosma, 2017, s. 4).

Literatür incelendiğinde, araştırmacılar yoksulluğa yönelik tutumların ölçümünü yalnızca bireysel algıların değil, aynı zamanda ideolojik yönelimlerin ve politik tercihlerin anlaşılması için de önemli bir araç olarak görmektedir (Bullock et al., 2003, s. 37). Eğitim ortamlarında bu tür ölçme araçları, öğrencilerin yoksulluğa yönelik tutumları üzerine düşünmelerini, önyargılarını fark etmelerini ve etik değerlerle uyumlu tutumlar geliştirmelerini sağlamak için kullanılmaktadır (Healy, 2022, s. 103). Örneğin sosyal hizmet programlarında, öğrencilerin damgalayıcı tutumlarının ölçülmesi ve takip edilmesi, eğitim müfredatlarının etkisini değerlendirmede önemli bir gösterge olarak değerlendirilmektedir (Yun & Weaver, 2010, s. 176).

Yoksulluğa yönelik tutumların ölçümü farklı toplumsal gruplar arasında damgalama ve ayrımcılığın hangi düzeyde içselleştirildiğini ortaya koyarak sosyal adalet temelli müdahalelere yön verebilir (Lister, 2021, s. 44; Walker, 2014, s. 17). Güncel araştırmalarda bu tür ölçekler, sadece kişisel tutumların değil, medya söylemlerinin ve siyasi ideolojilerin yoksulluğu nasıl yansıttığını incelemek için de kullanılmıştır. Bu ölçümler, kültürel farklılıkların yoksulluk algılarına nasıl yansıdığını, yardım programlarının kalitesini ve sosyal politikalara yönelik

beklentileri anlamak için veri sağlamaktadır (Jung, 2018, s. 212). Bu tür çalışmalar hem akademik bilgi üretimine hem de uygulamalı politika tasarımına bir zemin oluşturulabilir.

2.3. Yoksulluğa Yönelik Mevcut Ölçek Geliştirme Çalışmaları

Yoksulluğa yönelik tutumların ölçülmesinin bir gereklilik olduğu görüşüne katılan araştırmacılar bu yönde çalışmalara ağırlık vermeye başlamıştır. Yoksulluğun çok boyutlu yapısı göz önünde bulundurularak insanların bu kavrama ilişkin tutum, farkındalık, sorumluluk, nedensel atıf ve inanç gibi yaklaşımlarının tespit edilmesini sağlayacak ölçme araçları geliştirilmiştir. Bu kısımda, geliştirilen bazı ölçeklere ilişkin bilgiler verilmiştir.

Bu konuya ilişkin geliştirilen ilk ölçeklerden birisi, sosyal hizmet öğrencilerinin yoksulluğa yönelik tutumlarını değerlendirmek amacıyla geliştirmiştir. Mevcut çalışmada Türkçe'ye uyarlanan kısa formun ilk hali olan ve 37 maddeden oluşan bu ölçek, bireylerin yoksulluğun nedenlerine dair atıflarını ve yoksul bireylere yönelik tutumlarını ölçmek için tasarlanmıştır. Yüksek iç tutarlılık katsayısı ($\alpha = .93$) ve anlamlı grup farklılıklarını ortaya koyabilme özelliği, ölçeğin güvenilirliğini ve yapı geçerliğini desteklemiştir. Ölçeğin geliştirilme sürecinde araştırmacılar, faktör analizi sonuçlarında birden fazla faktörün varlığını gösteren karmaşık bir yapıyla karşılaşmalarına rağmen tek faktörlü bir yapı önermiştir. Bu durum, yoksulluğa yönelik tutumların ölçülmesinde hem bireysel eksiklik atıflarını hem de yapısal nedenlere dair inançları içeren geniş bir yaklaşımı ortaya koymaktadır (Atherton et al., 1993, s. 28).

Yapılan diğer bir çalışmada, Golding ve Middleton (1982), Birleşik Krallık bağlamında yoksulluğa ilişkin tutumları ölçmek için 12 maddelik bir ölçek geliştirerek alana önemli bir katkıda bulunmuşlardır. Bu ölçek temelde dört farklı boyutu kapsamaktadır: savurganlık, adaletsizlik, atfedilen yoksunluk ve kadercilik. Bu ölçek, bireysel, yapısal ve kaderci açıklama boyutlarını genişleterek yoksulluğa yönelik tutumların çok boyutlu doğasını ortaya koymuştur. Bu bakı açıları daha sonraki ölçek geliştirme çalışmalarına kuramsal bir zemin hazırlamıştır (Yun & Weaver, 2010, s. 182).

Bu çalışmada Türkçe'ye uyarlanan Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeği Kısa Formu uyarlanan önemli ölçeklerden bir tanesidir. Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeği Kısa Formu, insanların yoksulluğa yönelik tutumlarını ölçmek için Atherton vd. (1993)'nin geliştirdiği ölçeğin kısa bir versiyonu olarak uyarlanmıştır. Yun ve Weaver (2010), Kanada'daki üniversite öğrencilerini örneklem olarak araştırmaya dahil etmiş ve yapılan analizler sonucunda ölçeğin 37 maddelik uzun formunu kısaltarak yüksek iç tutarlılığa sahip 21 maddelik kısa bir form oluşturmuşlardır. Ölçek üç alt boyuttan oluşur: bireysel eksiklik, damgalama ve yapısal bakış açısı. Geçerlik analizleriyle desteklenen ölçek, üniversite öğrencilerinin yoksulluğa yönelik tutumlarını ölçmek için yeterli bulunmuştur (Yun & Weaver, 2010, s. 183).

Bazı araştırmacılar yoksulluğa yönelik farkındalığın önemini vurgulamak için bir ölçme aracı geliştirmiştir. Yoksulluk Farkındalık Ölçeği (PAS), yoksulluğun nedenlerine ilişkin tutumları ve ilişkisel-sembolik boyutları ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. İsrail'de sosyal hizmet uzmanları ve öğrencileriyle yapılan çalışmada geliştirilen ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğu sonucuna ulaşılmış ve yapı geçerliğini sağladığını tespit edilmiştir. Ölçek, eğitim öncesi ve sonrası ölçümlerle yapısal ve ilişkisel bakış açılarını değerlendirmeye imkan sağlamaktadır (Weiss-Dagan & Krumer-Nevo, 2021, s. 6).

Bir diğer çalışmada, Sistem ve Bireysel Sorumluluk Ölçeği (SIRP), bireylerin yoksulluğun nedenlerini sistemsal ve bireysel sorumluluk çerçevesinde nasıl algıladığını ölçmek için geliştirilmiştir. ABD'li katılımcılarla yapılan çalışmada ölçek iki faktörlü yapısı ve 17 maddeden oluşan son haline getirilmiştir. Bu ölçekte iki alt boyut vardır: Sistem Sorumluluğu ve Bireysel Sorumluluk. Ayrıca, ölçek yüksek iç tutarlılık ve geçerli bir yapı sergilemiştir. Ölçeğin, eğitim ortamlarında yoksulluğa yönelik yaklaşımları değerlendirmek ve müdahaleler planlamak için kullanılabileceği belirtilmiştir (Shor et al., 2018, s. 1010).

Bu konuyu destekleyici diğer bir çalışmada, araştırmacılar Yoksulluk ve Barınma Ölçeği'ni, bireylerin yoksulluğa ve barınma sorunlarına dair inanç ve tutumlarını bütüncül bir şekilde değerlendirmek için geliştirilmişlerdir. ABD'de yapılan pilot çalışmada ölçeğin 13 maddeden oluşan son halinin tek faktörlü bir yapı gösterdiği ve yüksek iç tutarlılık sağladığı ortaya koyulmuştur. Ölçeğin içerik ve kapsam geçerliği yapılan analizlerle desteklenmiştir. Sosyal hizmet alanında, politika geliştirme süreçlerinde kullanılabileceği belirtilmiştir (Galambos & Macmaster, 2004, s. 51).

Son olarak, Vinyet tabanlı bir ölçme aracının yoksulluk bağlamında kullanışlı olabileceği görüşünden yola çıkılarak bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Vinyet Tabanlı Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeği, gençlerin yoksullukla ilgili tutumlarını daha bağlamsal ve gerçekçi bir şekilde ölçmek için Nijerya'da geliştirilmiştir. 200 üniversite öğrencisiyle yürütülen çalışmada ölçeğin beş tematik kümede toplam 20 maddeden oluştuğunu ve yüksek iç tutarlılık ile geçerli bir yapı sunduğu ortaya koyulmuştur. Bu ölçeğin, katılımcıların gerçek yaşam senaryoları üzerinden tutumlarını yansıtmaya olanak tanıyacağı ve eğitim programlarında eleştirel düşünciyi ve empatiyi geliştirmek için kullanılabileceği belirtilmiştir (Gesinde et al., 2014, s. 446).

2.4. Türkiye'de Yoksulluk Konusundaki Ölçek Çalışmaları

Yoksulluk kavramının çok boyutlu ve bağlama duyarlı yapısı, Türkiye'de farklı hedef gruplara ve kavramsal çerçevelere yönelik ölçek geliştirme çalışmalarını gerekli kılmıştır. Psikolojik ve sosyolojik yönleriyle yoksulluğun ele alınmasını sağlayacak ölçme araçlarının Türk literatürünü kazandırılmasını önemseyen araştırmacıların çalışmaları bu kısımda sunulmuştur. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar, yoksulluğun hem algısal hem de yapısal yönlerini göstermeyi ve farklı toplumsal gruplara özgü ölçme araçları tasarlamayı amaçlamıştır.

Yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerine yönelik çok boyutlu yoksulluk ölçümüne odaklanan kapsamlı bir ölçek geliştirilmiştir. Çalışmada, öğrenci yoksulluğuna yönelik literatür taraması, öğrenci mülakatları ve uzman görüşlerine dayalı olarak dokuz farklı yoksulluk boyutu belirlenmiş ve bu boyutları içeren bir madde havuzu oluşturulmuştur. Geliştirme sürecinde farklı pilot uygulamalarla madde seçimi ve düzenlemeler yapılmıştır. Türkiye genelinde 27 üniversiteden 1910 öğrenci ile gerçekleştirilen uygulama sonucunda ölçek 9 faktörlü ve 51 maddelik bir yapıda sonuçlandırılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği oldukça yüksektir (Cronbach alfa = .95). Bu ölçek, özellikle öğrenci yoksulluğu ile ilgili araştırmalar için özgün bir araç sunmakta ve üniversite yönetimlerine öğrenci yoksulluğu ile mücadelede stratejik veri sağlamayı hedeflemektedir (Özdemir vd., 2021, s. 293).

Bir diğer önemli çalışma, Sezgin vd. (2022) tarafından geliştirilen Yoksulluk Algı Ölçeği'dir. Bu ölçek, mutlak yoksulluk, göreceli yoksulluk ve insani yoksulluk olmak üzere üç alt boyuttan oluşan 33 maddelik bir yapıya sahiptir. Ölçek, sosyal yardımdan faydalanan bireylerden elde edilen verilerle geliştirilmiş, Ağrı il merkezinde ve ilçelerinde yaşayan 650 kişiden veri toplanmıştır. Yapı geçerliği için yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi toplam varyansın %76.08'ini açıklayan üç faktörlü bir yapı ortaya koymuş, doğrulayıcı Faktör Analizi ise bu yapıyı desteklemiştir. Ölçeğin alt boyutları ve genel yapısı için Cronbach alfa değerleri .70'in üzerinde bulunarak yüksek düzeyde iç tutarlılık saptanmıştır. Bu ölçek, yoksulluk algısının sosyal yardımla ilişkili bağlamlarda ölçülmesine önemli bir katkı sunmaktadır (Sezgin vd., 2022, s. 229).

Üniversite öğrencileri bağlamında bir başka ölçek geliştirme çalışması ise Uru ve Dirimeşe (2024) tarafından gerçekleştirilmiştir. "Üniversite Öğrencileri Yoksulluk Algısı Ölçeği (ÜÖYA)" adıyla geliştirilen ölçek, öğrenci yoksulluğunu iki boyutta ele almakta ve toplam 11 maddeden oluşmaktadır. Batı Karadeniz Bölgesi'nde bir devlet üniversitesinde 450 öğrenciyle yürütülen çalışmada ölçeğin geçerliği Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri ile test edilmiş, iki faktörlü yapının toplam varyansın yaklaşık %47'sini açıkladığı belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa değeri .81 olarak hesaplanmış ve yüksek iç tutarlılık tespit edilmiştir. Ayrıca test-tekrar test güvenilirliği de yüksek düzeyde bulunmuştur ($r = .72$). Çalışma, üniversite

öğrencilerinin yoksulluğu farklı toplumsal dinamikler çerçevesinde nasıl algıladıklarını ölçmeye olanak sağlamaktadır (Uru ve Dirimeşe, 2024, s. 613).

Türkiye’de yoksulluğa ilişkin atıf biçimlerini ölçmek amacıyla geliştirilen Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar Ölçeği (YİNA) ise Solak ve Göregenli (2009) tarafından tasarlanmıştır. Çalışma, yoksulluğun nedenlerine dair toplumsal atıfları belirlemeye yönelik üç temel boyut içermektedir: bireyci atıflar, yapısal atıflar ve kaderci-ailesel atıflar. Ölçeğin geliştirme sürecinde hem Açıklayıcı hem de Doğrulamalı Faktör Analizleri yapılmış ve bu üç boyutlu yapının geçerli olduğu gösterilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları bireyci atıflar için .91, yapısal atıflar için .91 ve kaderci-ailesel atıflar için .69 olarak bulunmuştur. Ölçek, yoksulluk algısının nedensel atıf boyutlarını kültürel bağlamda analiz etme olanağı sunmaktadır (Solak ve Göregenli, 2009, s. 72).

Bu ölçek geliştirme çalışmaları, Türkiye’de yoksulluk olgusunun çok boyutlu doğasının ölçülmesine yönelik farklı yaklaşımlar ortaya koymakta ve hem akademik literatüre hem de uygulamalı sosyal politika tasarımlarına katkıda bulunmaktadır. Bu konuya yönelik geliştirilen veya uyarlanan ölçeklerden söz edilebilse de bu çalışmaların yoğunluğunun artırılması gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmada Türkçe’ye uyarlanan ölçme aracının var olan çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

3. Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın temel amacı olan YYT Ölçeği’nin Türkçe’ye uyarlanması süreci bütün boyutlarıyla açıklanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, kullanılan veri toplama araçları, veri toplama süreci, veri analizi ve araştırmanın sınırlılıkları detaylarıyla ortaya koyulmuştur.

3.1. Katılımcılar

Bu çalışmanın ilk örneklem grubunu 227’si kadın 86’sı erkek olmak üzere toplam 313 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma için gerekli etik izinlerinin alınmasının ardından, çalışmanın katılımcılarına ulaşılabilir örneklem yöntemiyle ulaşılmış ve gönüllük esasına dayalı olarak çalışmaya davet edilmişlerdir. Katılımcılara, eğitim platformları, üniversitelerin sanal öğretim sistemleri ve sosyal medya üzerinden ulaşılmıştır. Yapılan analizler sonucunda iki kişiden elde edilen veriler uç veri olarak tespit edildiğinden çalışma grubundan çıkarılmış ve 226’sı kız 85’i erkek olmak üzere 311 kişi ile analizler gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin yaşları 17 ve 41 arasında değişen ($\bar{X}$ =22.55; SS =3.75) bir dağılım göstermiştir. Öğrencilerin yaş dağılımı içerisinde elde edilen medyan değeri 22, mod değeri ise 23 olarak hesaplanmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verilerine ulaşmak için Yoksulluğa Yönelik Tutum (YYT) Ölçeği Kısa Formu, Sosyal Adalet Tutum (SAT) Ölçeği ve Kişilerarası Bilinçli Farkındalık (KBF) Ölçeği kullanılmıştır. Sosyal Adalet Tutum Ölçeği ve Kişilerarası Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeği Kısa Formunun yapısal geçerlik analizleri için kullanılmıştır.

3.2.1. Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeği Kısa Formu

YYT Ölçeği Kısa Formu 21 maddeden oluşan likert tipi 5’li derecelendirmeli (1= Kesinlikle Katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4= Katılıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum) bir ölçme aracıdır. Ölçekten elde edilecek puanlar yoksulluğa yönelik tutumun olumsuzluk derecesini ölçmektedir. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 21, en yüksek puan 110’dur. YYT Ölçeği Kısa Formu, kişisel eksiklikler, damgalama ve yapısal bakış açısı olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır.

Kişisel eksiklikler alt boyutunun puanlanması için 1., 2., 3., 4., 5., 6. ve 7. maddeler kullanılır. Bu alt boyut için elde edilebilecek en düşük puan yedi en yüksek puan 35’tir. Diğer alt boyut olan damgalamanın puanlanması için 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14. ve 15. maddeler kullanılır ve elde edilebilecek en düşük puan sekiz, en yüksek puan 40’tir. Son olarak yapısal bakış açısı alt

boyutu için ise 16., 17., 18., 19., 20. ve 21. maddeler kullanılır. Bu maddeler pozitif dizilime sahip olduğu için hesaplama öncesinde ters kodlama yapılarak negatif dizilimli hale getirilmesi gerekmektedir. Bu alt boyut için elde edilebilecek en düşük puan altı, en yüksek puan 30'dur (Yun & Weaver, 2010, s. 184).

3.2.2. Sosyal Adalet Tutum Ölçeği

SAT Ölçeği 24 maddeden oluşan likert tipi 7'li derecelendirmeli (1= Kesinlikle Katılmıyorum, 4=Kararsızım, 7= Tamamen Katılıyorum) bir ölçektir. Orijinal formu Torres-Harding, Siers ve Olson (2012) tarafından geliştirilen orijinal ölçeğin Türkçe 'ye uyarlaması Cırık (2015) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçekten elde edilecek yüksek puanlar yüksek sosyal adalet tutumunun göstergesidir. Ölçeğin Türkçe formunun İngilizce formunda olduğu gibi dört (sosyal adalete yönelik tutum, algılanan davranışsık kontrol, öznel normlar, davranış sergileme eğilimi) faktörden oluştuğu tespit edilmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı genel toplam için .92, alt boyutlar için .84 ile .92 arasında hesaplanmıştır. SAT Ölçeğinin faktör yapısı, doğrulayıcı faktör analizi kullanılarak bu çalışma için de incelenmiş ve orijinaline benzer şekilde dört faktörlü yapı sergilediği görülmüştür. Güvenirlik analizi için hesaplanan Cronbach Alfa değeri .92 olarak bulunmuştur (Cırık, 2015, s. 34).

3.2.3. Kişilerarası Bilinçli Farkındalık Ölçeği

KTÖ Ölçeği 13 maddeden oluşan likert tipi 5'li derecelendirmeli (1= Hemen hemen hiçbir zaman, 2= Nadiren, 3= Bazen, 4= Sık sık, 5=Hemen hemen her zaman) bir ölçektir. Geliştirilen bu ölçekten elde edilecek yüksek puanlar yüksek kişilerarası farkındalık düzeyini temsil etmektedir. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 13, en yüksek puan 65'tir. Ölçeğin 2., 6., ve 10. Maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçek "Farkındalık" ve "Anda olmak" şeklinde iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin hesaplanan Cronbach alfa güvenirlik katsayısı genel toplam için .83, farkındalık alt boyutu için .85 ve anda olmak alt boyutu için .71 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırma için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda orijinal forma benzer şekilde iki faktörlü yapı görülmüştür. Ayrıca, yapılan güvenirlik analizine göre Cronbach Alfa katsayısı genel toplam için .75 olarak tespit edilmiştir (Erus ve Tekel, 2020, s. 103).

3.3. Veri Toplama Süreci

YYT Ölçeğinin Türkçe formuna son şeklinin verilmesiyle birlikte veri toplama sürecine yönelik adımlar atılmıştır. 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde veri toplama süreci başlamış ve Türkiye'de farklı üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler araştırmaya katılmaları için davet edilmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilere ait cinsiyet ve yaş bilgileri çalışma grubu başlığı altında açıklanmıştır.

3.4. Veri Analizi

Analizlere başlamadan önce verilerin doğru girilip girilmediğini tespit etmek amacıyla frekans tabloları incelenmiştir. Daha sonra, doğrulayıcı faktör analizi Amos 25.0 programı üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çoklu benzerlik yöntemi (Maksimum Likelihood Estimation) kullanılarak yapılan analiz sonrasında, modelin uyum düzeyi, uyum iyiliği indeksleri üzerinden değerlendirilmiştir. Analizler sırasında hem birinci düzey hem de ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi uygulanmış, sonuçlarda bir farklılık görülmediği için basit bir görünümü olan burada birinci düzey faktör analizi sonuçları raporlanmıştır.

Doğrulayıcı faktör analizinin değerlendirme kriterleri olarak uyum iyiliği indeksi (Goodness of fit index, GFI), standartlandırılmış uyum iyiliği indeksi (adjusted goodness of fit index, AGFI), ve yaklaşık hataların ortalama karekökü (root mean square error of approximation, RMSEA) kullanılmıştır. GFI ve AGFI değerleri 0 ile 1 arasında dağılım gösterebilir ve .90 ve üzerindeki değerler iyi uyumu ifade eder. RMSEA için .05'in altındaki değerler iyi uyumu, .05 ve .08 aralığında kalan değerler orta düzey uyumu, .10 ve daha yüksek değerler ise kötü uyumu gösterir (Bryne, 2001, s. 71). Son olarak, YYT Ölçeği Kısa Formu'nun yapı geçerliğini

kanıtlamak için SAT Ölçeği ve KBF Ölçeği ile arasındaki ilişkinin korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Yoksulluğa yönelik tutumun değerlendirilmesine imkân sağlayacak olan YYT Ölçeği Kısa Formunun Türkçe 'ye uyarlanması sürecinde ölçek uyarlama çalışmalarında takip edilene benzer basamaklar izlenmeye çalışılmıştır. Buna rağmen, gerçekleştirilen çalışma birtakım sınırlılıklar içermektedir. Sınırlılıklardan bir tanesi ölçeğin uygulandığı çalışma grubunun yalnızca üniversite öğrencilerinden oluşmasıdır. Yoksulluğa yönelik tutumun toplumsal bir konu olmasından dolayı ilerleyen çalışmalarda farklı grupları da içerisine alan uygulamaların yapılması sonuçların ve uygulanabilirliğin daha genelleştirilebilmesine katkı sağlayabilir.

Araştırmanın bir diğer sınırlılığı veri toplama sürecinin pandemi koşullarının Türkiye'de hala etkisini koruduğu bir dönemde gerçekleştirilmesidir. Pandemi sürecinin yarattığı psikolojik, sosyal ve ekonomik koşulların insanların bakış açılarını ve tutumlarını etkilemesi mümkün olduğundan dolayı elde edilen verinin bu durumdan etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu yüzden, bahsi geçen koşulların normalleşmeye başladığı gelecek yıllarda benzer çalışmaların gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Son olarak, çalışmada kullanılan örneklemin büyüklüğü de önemli bir sınırlılık oluşturmaktadır. Toplam 311 katılımcıdan elde edilen veriler, Türkiye genelini temsil edecek düzeyde bir örnekleme dayanmamaktadır. Bu sayı, ülke nüfusunu istatistiksel olarak yansıtmaya iddiasını karşılamaktan uzaktır ve dolayısıyla sonuçların daha geniş toplumsal kesimlere genellenmesi sınırlıdır. Sosyoekonomik ve coğrafi çeşitlilik bakımından daha kapsayıcı örneklemelerle yapılacak ileri çalışmaların, bulguların geçerlik ve genellenebilirliğini güçlendireceği düşünülmektedir.

4. Bulgular

4.1. YYT Ölçeği Kısa Formu'nun Çeviri Çalışması ve Kapsam Geçerliği

YYT Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçe'ye uyarlama çalışması için ilk olarak ölçeğin sorumlu yazarı Sung Hyun Yun ile iletişime geçilmiş ve ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması için izni alınmıştır. Alınan izin sonrasında çalışmanın ilk aşaması olan çeviri süreci başlamıştır. Ölçeğin İngilizce olan orijinal formu alan bilgisi ve İngilizce yeterliği olan dört psikolojik danışman tarafından birbirinden bağımsız olarak Türkçe'ye çevrilmiştir. Çeviriler araştırmacı tarafından incelenerek tek bir form haline getirilmiş ve çevirmenlerin birbirlerinden farklı sonuca ulaştıkları kısımların düzenlenmesi için tekrar uzman görüşü alınmıştır.

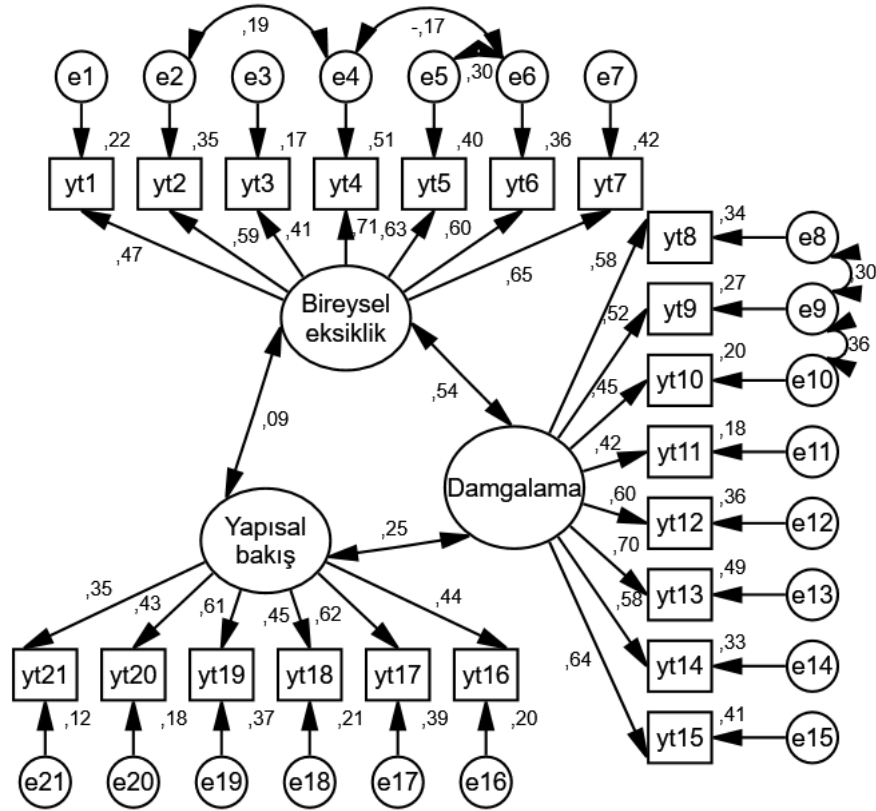
Yapılan çevirinin tutarlılığını değerlendirmek için ayrıca tersine çeviri yöntemi kullanılmıştır. Bir İngilizce öğretmeninden bir önceki aşamada son şekli verilen ölçek formunun tekrar İngilizceye çevrilmesi istenmiş ve kendisinin yaptığı çeviri incelendiğinde herhangi bir anlam karmaşasına ya da kaymasına rastlanmamıştır. Çeviri sürecinin tamamlanmasının ardından son olarak Türkçe dil kontrolü ve içerik kontrolü için yeniden uzman görüşlerine başvurulmuştur. Hazırlanan ölçek maddelerinin ölçeğin hedef kitlesi olan üniversite öğrencileri tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını değerlendirmek için yaşları 18 ile 23 arasında değişen yedi kız dört erkek öğrenciden ölçeği doldurmaları istenmiş sonrasında da ölçeğe dair görüşleri alınmıştır. Öğrencilerden ölçek maddelerinin anlaşılır olduğu yönünde dönütler alınmıştır.

4.2. YYT Ölçeği Kısa Formu'nun Yapı Geçerliği

Katılımcılardan elde edilen veri seti ile Yun ve Weaver (2010) tarafından önerilen üç faktörlü yapı test edilmiştir. Ölçeğin üç faktörlü yapısının doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmesi ile elde edilen uyum indeksleri modelin uyum yeterliğinin istenilen seviyede olmadığı görülmüştür (GFI= .87, CFI=.82 ve RMSEA= .70). Analiz içerisinde elde edilen modifikasyon önerileri dikkate alınarak modelin iyileştirilmesi hedeflenmiş ve birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Madde 4'ün Madde 2 ve Madde 6 ile olan yakın anlamlılık durumu modelin uyum

indeks değerlerini düşürdüğünden dolayı programın önerilerine göre Madde 4'e ait hata ile diğer iki maddeye ait hatalar ilişkilendirilmiştir. Ayrıca, Madde 6'nın Madde 5 ile anlamsal yakınlığı dolayısıyla hatalar terimleri ilişkilendirilmiştir. Benzer anlam yakınlıklarından dolayı Madde 9'a ait hata ile hem Madde 8'e ait hata hem de Madde 10'a ait hata ilişkilendirilmiştir. Yapılan düzenlemeler sonrasında yapılan analiz modelin uyum indeks değerlerini yeterli sayılabilecek seviyede göstermiştir (GFI=.90, CFI= .89 ve RMSEA= .05).

Şekil 1. YYT ölçeği kısa formu için düzenlenmiş 3 faktörlü model

Şekil 1'de düzenlenen modelin parametre tahminleri görülmektedir. Parametre tahmini dağılım aralıkları Bireysel eksiklik alt boyutu için .41 ile .71, Damgalama alt boyutu için .38 ile .70, Yapısal Bakış Açısı alt boyutu için ise .35 ile .62 şeklinde gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonrasında elde edilen uyum indeks değerleri ve parametre tahmin değerleri yeterli düzeydedir.

Ölçeğin yapısal geçerliğini analiz etmek amacıyla yapılan ayrılma geçerlik testi için YYT Ölçeği Kısa Formunun SAT Ölçeği ve KBF Ölçeği ile ilişkisi Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı üzerinden incelenmiştir. Analiz sonucuna göre YTÖ Kısa Formunun hem SAT Ölçeği ($r = -.25, p < .05$) hem de KBF Ölçeği ($r = -.17, p < .05$) ile anlamlı ve ters yönlü ilişkiye sahip olduğu görülmüştür. Kısa Formun alt ölçeklerinden olan bireysel eksiklik alt boyutu KBF Ölçeği ile ($r = -.16, p < .05$), Damgalama alt boyutu SAT Ölçeği ile ($r = -.21, p < .05$) ve Yapısal Bakış Açısı alt boyutu hem SAT Ölçeği ile ($r = -.24, p < .05$) hem de KBF Ölçeği ile ($r = -.20, p < .05$) ile anlamlı ve ters yönlü ilişkilidirler. Ölçeğin toplam puanının KBF Ölçeği ile olan ilişkisi Cohen (1988)'e göre düşük seviyede, diğer bütün anlamlı ilişkilerin korelasyon değerleri orta seviyede kabul edilebilir. Bu sonuçlar, alanyazın ile benzer sonuçlar göstermiş ve beklenen ilişki durumlarına ulaşılmıştır (Negrón-Velázquez, 2016, s. 401; Salamova et al., 2023, s. 400; Waters-Bilbo, 2010, s. 43).

4.2.1. Orijinal ve Türkçe Formların Faktör Yüklerinin Karşılaştırılması

Gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarının daha kapsamlı bir şekilde raporlanabilmesi için, ölçeğin orijinal formunda (Yun & Weaver, 2010, s. 181) raporlanan faktör yükleri ile bu çalışmada elde edilen Türkçe uyarlamanın faktör yükleri karşılaştırmalı olarak Tablo 1’de sunulmaktadır. Bu karşılaştırma, ölçeğin üç faktörlü yapısının kültürlerarası bağlamda ne ölçüde korunduğunu ve çeviri/adaptasyon sürecinin ölçme geçerliğine etkilerini değerlendirmeye imkân tanımaktadır.

Tablo 1. Orijinal ve Türkçe formların faktör yüklerinin karşılaştırmalı gösterimi

Madde	Faktör	Orijinal Form Madde Yüğü	Türkçe Form Madde Yüğü
1	Bireysel Eksiklik	.76	.47
2	Bireysel Eksiklik	.65	.59
3	Bireysel Eksiklik	.64	.41
4	Bireysel Eksiklik	.60	.71
5	Bireysel Eksiklik	.54	.63
6	Bireysel Eksiklik	.48	.60
7	Bireysel Eksiklik	.44	.65
8	Damgalama	.81	.58
9	Damgalama	.77	.52
10	Damgalama	.63	.45
11	Damgalama	.53	.42
12	Damgalama	.51	.60
13	Damgalama	.46	.70
14	Damgalama	.45	.58
15	Damgalama	.40	.64
16	Yapısal Bakış Açısı	.60	.44
17	Yapısal Bakış Açısı	.60	.62
18	Yapısal Bakış Açısı	.58	.45
19	Yapısal Bakış Açısı	.51	.61
20	Yapısal Bakış Açısı	.51	.43
21	Yapısal Bakış Açısı	.50	.35

Tablo 1 incelendiğinde, orijinal formdaki faktör yüklerinin ve Türkçe formunun faktör yüklerinin genel olarak benzer aralıklarda seyrettiği görülmektedir. Bu sonuç, ölçeğin üç faktörlü yapısının kültürlerarası bağlamda korunabildiğine ilişkin kanıt sağlamaktadır. Bazı maddelerde faktör yüklerinde kısmi sapmalar olması, kültürel bağlamın, dil farklılıklarının ve örneklem özelliklerinin etkisine işaret etmektedir. Bir ölçek uyarlama çalışmasında bu tür farklılıkların şeffaf biçimde raporlanmasının, geçerlik tartışmalarını güçlendireceği ve gelecekteki uygulama ve araştırmalar için önemli bir referans noktası olabileceği düşünülerek bu karşılaştırmalı gösterim sunulmuştur.

4.3. Güvenirliğe İlişkin Bulgular

YYT Ölçeği Kısa Formunun iç tutarlık güvenirlilik çalışması için ölçeğin ve alt boyutlarının Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach alfa katsayıları, Ölçeğin tamamı için .80, Bireysel eksiklik alt boyutu için .77, Damgalama alt boyutu için .80 ve Yapısal bakış açısı alt boyutu için .64 olarak hesaplanmıştır. Türkçe YYT Ölçeği Kısa Formunun iç tutarlılık değerlerinin güvenilirliğini daha derinlemesine değerlendirmek amacıyla, orijinal formda raporlanan katsayılarla yapılan karşılaştırmalı görünüm Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. YYT Ölçeği kısa formu alt boyutlarının orijinal ve Türkçe uyarlama cronbach alfa katsayılarının karşılaştırması

Boyutlar	Orijinal Form Cronbach Alfa	Türkçe Uyarlama Cronbach Alfa
Bireysel Eksiklik	.82	.77
Damgalama	.75	.80
Yapısal Bakış Açısı	.67	.64
Ölçeğin Tamamı	.87	.80

Tablo 2 incelendiğinde, YYT Ölçeği Kısa Formunun alt boyutlarına ilişkin Cronbach alfa katsayılarının orijinal formda ve Türkçe uyarlamada genel olarak benzer aralıklarda yer aldığı görülmektedir. Bireysel Eksiklik ve Damgalama alt boyutlarında yüksek düzeyde iç tutarlılık sağlanırken, Yapısal Bakış Açısı alt boyutunda daha sınırlı bir iç tutarlılık değerine ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, ölçeğin üç faktörlü yapısının kültürlerarası bağlamda korunabildiğine işaret etmekle birlikte, kültürel ve dilsel farklılıkların alt boyutlardaki homojenlik düzeyini etkileyebileceğini göstermektedir. Ölçeğin Türkçe formunun genel yapısının güvenilir sonuçlar verdiği, ancak alt boyut düzeyinde kültürel bağlamın dikkatle yorumlanması gerektiği söylenebilir.

5. Tartışma

Bu çalışmada, Yun ve Weaver (2010) tarafından Kısa Formu oluşturulan Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması yapılmış ve ölçeğin psikometrik özellikleri incelenmiştir. Bu doğrultuda, ölçeğin Türkçe olarak hazırlanan formu Türk üniversite öğrencilerine uygulanmış ve elde edilen veri üzerinden ölçeğin orijinal formunda bulunan üç faktörlü yapının (damgalama, bireysel eksiklikler, yapısal bakış açısı) sağlanma durumu analiz edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçlarına göre, ortaya çıkan faktör yapısının birtakım modifikasyonların yapılmasıyla ölçeğin orijinal yapısını doğruladığı tespit edilmiştir. Elde edilen uyum indeks değerlerinin (GFI=.90, CFI= .87 ve RMSEA= .06) de istenilen seviyeye yakın bir dağılım göstermesi, Türkçe formun Yun ve Weaver (2010)'in önerdiği faktör yapısıyla uyumlu olduğunu göstermektedir.

Doğrulayıcı faktör analizine ek olarak, ölçeğin ayrılma geçerliğini test etmek için YYT Ölçeği Kısa Formu toplam puan ve alt boyutlar dahilinde SAT Ölçeği ve KBF Ölçeği ile Pearson Momentler çarpımı korelasyon katsayıları üzerinden değerlendirilmiştir. Korelasyonel ilişkilerin yönünün ve anlamlılık düzeyinin çoğunlukla sağlandığı analizler sonucundan yola çıkılarak tıpkı orijinal ölçekte olduğu gibi YYT Ölçeği Kısa Formunun 3 faktörlü yapısıyla birlikte yapısal geçerliğinin sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada YYT Ölçeği Kısa Formunun iç tutarlık katsayısı .80 olarak hesaplanmıştır. Bu değer Yun ve Weaver (2010)'in uyarladığı orijinal ölçekte .87 şeklindedir. Türkçe'ye uyarlanan ölçek için bu değerde bir azalma görülse de tıpkı orijinalinde olduğu gibi istenilen düzeydedir. Bu çalışmada YYT Ölçeği Kısa Formunun alt boyutları olan bireysel eksiklik, damgalama ve yapısal bakış açısı için hesaplanan iç tutarlık katsayıları sırasıyla .77, .80, ve .64 şeklindedir. Ölçeğin orijinal formunda bu değerler sırasıyla .82, .75, ve .67 şeklinde görülmüştür. İç tutarlık katsayıları incelendiğinde ölçeğin Türkçe formunun orijinaline benzer bir güvenilirlik sergilediği kabul edilebilir.

Ölçeğin genelinin ve alt boyutlarının iç tutarlık katsayılarında yakın değerler gözlemlense de ortaya çıkan kısmi farklılaşmaların temelde kültürel ve dilsel özelliklerin toplumdan topluma değişiklik göstermesiyle açıklanabilir. Bu durum, Türkiye bağlamında yoksulluğa yönelik tutumun daha heterojen bir dağılım gösterdiğini düşündürmektedir. Türkiye'de yoksulluk çoğu

zaman bireysel sorumluluk vurgusu ve yardım kültürü etrafında şekillenen karmaşık bir algı yapısına sahiptir (Acar, 2015, s. 44). Toplumsal düzeyde yapısal eşitsizliklerin farkındalığı, farklı sosyoekonomik gruplar arasında değişiklik gösterebilir ve bu da ölçüm sonuçlarına yansiyabilir.

Tablo 1’de orijinal formdaki madde ve faktör yükleri ile Türkçe uyarlamada elde edilen yüklerinin karşılaştırmalı olarak sunulması, ölçeğin kültürlerarası yapısal tutarlılığını değerlendirme açısından önemli bir görsel sağlamaktadır. Genel olarak, maddelerin büyük kısmında yüklerin benzer aralıklarda yer aldığı ve aynı faktör altında yüksek düzeyde toplandığı gözlenmektedir. Bu durum, Yun ve Weaver (2010) tarafından önerilen üç faktörlü yapının Türkçe örneklemde de korunabildiğine dair kanıt sağlamaktadır.

Ölçeğin bazı maddelerinde faktör yüklerinde kısmi düşüşler veya artışlar dikkat çekmektedir. Bu farklılıklar, kültürel bağlamda dilsel farklılıkların, toplumsal yoksulluk algılarının veya örneklem özelliklerinin etkisini yansıtabilir. Özellikle yapısal nedenleri ölçen maddelerde gözlemlenen yük değişimleri, Türkiye’de yapısal yoksulluk tutumlarının daha heterojen ve tartışmalı bir kavram olarak algılanabileceğini göstermektedir. Bu bulgu, kültürlerarası ölçek adaptasyonlarında yalnızca çeviri doğruluğunun değil, kavramsal ve bağlamsal anlam eşdeğerliğinin de kritik önem taşıdığını ortaya koymaktadır (Hambleton & Kanjee, 1995, s. 148).

Yoksulluğa yönelik tutumun ölçülmesi hem uluslararası literatürde hem de Türkiye bağlamında çeşitli ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarıyla ele alınmıştır. Uluslararası alanda Feagin’in (1972) bireysel, yapısal ve kaderci atıf boyutlarına dayanan ölçeği ve Golding ve Middleton’ın (1982) dört boyutlu modeli gibi önde gelen ölçekler, yoksulluğun nedenlerine yönelik algıların çok boyutlu olduğunu ortaya koyan ilk çalışmalardandır. (Yun & Weaver, 2010, s. 183). Atherton vd. (1993)’nin geliştirdiği Attitudes Toward Poverty (ATP) Ölçeği ve Yun ve Weaver’ın (2010) bu ölçeğin kısa formunu geliştirerek üç faktörlü bir yapıya indirgeyen çalışması, sosyal hizmet eğitiminde tutum değişimini değerlendirmek için sıkça kullanılan standartlaştırılmış araçlar arasında yer almaktadır.

Mevcut araştırmaların ışığında gelişmeye başlayan araştırma alanı birçok ölçek geliştirme çalışmasıyla giderek genişlemiştir (Galambos & Macmaster, 2004; Gesinde et al., 2014, s. 442; Shor et al., 2018, s. 1010; Weiss-Dagan & Krumer-Nevo, 2021, s. 21). Genişleyen bu araştırma alanına yönelik olarak Türkçe’ye uyarlanan YYT Ölçeği bütün bu çalışmalarda ortaya koyulan yoksulluk boyutlarının asgari bir yansımasını Türk literatüründe yansıtabilecektir. Sahip olduğu psikometrik özellikler mevcut ölçme araçlarının dünya genelindeki ortalama özelliklerini yansıtmaları dolayısıyla kabul edilebilir niteliktedir.

Türkiye bağlamında ise Solak ve Göregenli’nin (2009) Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar Ölçeği bireyci, yapısal ve kaderci atıfları ölçerken; Sezgin vd. (2022), Yoksulluk Algı Ölçeği mutlak, göreceli ve insani yoksulluk boyutlarını kapsayarak sosyal yardımdan yararlanan bireylerin algılarını değerlendirmiştir. Ayrıca Özdemir vd. (2021)’nin geliştirdiği çok boyutlu öğrenci yoksulluğu ölçeği ile Uru ve Dirimeşe (2024)’nin Üniversite Öğrencileri Yoksulluk Algısı Ölçeği, öğrenci yoksulluğuna özgü ölçüm ihtiyacını karşılamayı hedeflemiştir. Görüldüğü üzere, ölçme araçlarının gerek isimlendirmeleri gerekse yapıları bu ölçeklerin kapsamını daha çok sosyolojik bir bağlamda göstermektedir.

Bu çalışmada Türkçe’ye uyarlanan YYT Ölçeği Kısa Formu, özellikle psikoloj, psikolojik danışmanlık, sosyal hizmet ve sosyoloji alanlarından araştırmacıların çalışmalarında insanların yoksullara yönelik damgalama, bireysel eksiklik ve yapısal bakış açısı boyutlarında tutumlarını sistematik biçimde ölçmeyi mümkün kılacak niteliktedir. Ölçeğin bu yapısının hem literatüre hem de uygulamaya önemli bir katkı sunabileceği düşünülmektedir. Bu yönleriyle, YYT Ölçeği Kısa formunun Türkçe’ye uyarlanması sonucunda ortaya çıkan ölçek genel çerçevesiyle konunun daha derinlemesine araştırılması imkânı yaratabilecek bir ölçme aracı olarak Türk literatürüne katkıda bulunabilir.

6. Sonuç ve Öneriler

Elde edilen bulgular sonucunda Türk literatüründe yer almasında bir sakınca görünmeyen YYT Ölçeği Kısa Formu birtakım özellikleri bakımından mevcut çalışmalardan ayrılmaktadır. Toplumu özelden genele bir değerlendirme çerçevesi içerisinde ele alan ölçek bu ayrışma konusunda da sistematik bir ayrışma özelliği göstermektedir. İlk olarak, Türk literatüründe bir sosyo-ekonomik gruba yönelik negatif tutumu ele alan benzer bir çalışma bulunmamaktadır. Bundan dolayı, yabancı literatürde var olan benzeri çalışmalara ait üç faktörlü yapının Türk toplumu açısından değerlendirilmesi ve ortaya koyulması yeni başlayacak bir araştırma alanının ilk basamağı olacaktır.

Bu çalışmadan elde edilen verinin katkılarıyla insanların bireye, yapıya ve damgalamacılığa karşı yaklaşımları konusunda somut bir çıkarım yapabilme fırsatı doğacağı için yeni araştırmaların yürütülmesi imkânı doğacaktır. Örneğin, farklı gruplar üzerinde yapılacak çalışmalarda ortaya çıkacak yüksek seviyedeki bir damgalama düzeyi o gruba yönelik geliştirilmesi mümkün bir eğitim programının geliştirilmesine olanak sağlayacaktır. Benzer örneklerle çoğaltılabilecek yenilikçi çalışma alanlarının bu çalışma dolayısıyla ortaya çıkabilmesi ihtimali mevcut araştırma alışkanlıklarını değiştirmesi ihtimaliyle literatür için değer niteliği taşımaktadır.

Gerçekleştirilen bu araştırma sonucunda, Türk literatüründe yoksulluğa ve yoksullara yönelik tutumun ölçülmesine katkıda bulunabilecek bir araç sunulmuştur. Bu ölçme aracı farklı sosyal bilim alanlarında kullanılabileceği gibi aynı zamanda psikolojik yardım hizmeti sağlayıcıların farklı kurum ve kuruluşlarda faydalanabileceği bir değerdedir. Psikolojik yardımın kültüre duyarlı bir kapsamda verilmesi gerektiği gerçeği göz önüne alındığında gerçekleştirilecek kültür araştırmalarında yoksulların bir toplumsal grup olarak değerlendirilmesini sağlayacak olan bu ölçme aracı yeni araştırma alanları ortaya çıkaracaktır.

Yeni araştırma alanlarının yanında uygulama sahalarında da bu ölçme aracı sayesinde sosyal adaleti destekleyici adımlar atılması mümkün olacaktır. Örneğin, okullarda görev yapan psikolojik danışmanlar okullarında kapsayıcı bir eğitim ortamının yaratılmasında bu ölçme aracından faydalanarak yoksullara yönelik mevcut tutumu eğitim yılının başlarında tespit ederek sonrası için gerekli tedbirleri alma fırsatını bulabilir. Türk literatürüne katkı sağlaması beklenen bu ölçeğin yoksulluğa yönelik tutumun ilişkili olduğu başka değişkenlerle birlikte incelenmesi araştırma alanını genişleteceği gibi toplumsal değişimin önünün açılmasında önemli araçlardan birisi olacaktır.

Kaynakça

- Acar, İ. (2015). Türkiye'de gelir dağılımı. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 4(8), 42-59.
- Albarracin, D., & Shavitt, S. (2018). Attitudes and attitude change. *Annual Review of Psychology*, 69(1), 299-327. [doi:10.1146/annurev-psych-122216-011911](https://doi.org/10.1146/annurev-psych-122216-011911)
- Alkire, S., & Foster, J. (2011). Counting and multidimensional poverty measurement. *Journal of Public Economics*, 95(7-8), 476-487. [doi:10.1016/j.jpubeco.2010.11.006](https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2010.11.006)
- Applebaum, L. D. (2001). The influence of perceived deservingness on policy decisions regarding aid to the poor. *Political Psychology*, 22(3), 419-442. [doi:10.1111/0162-895X.00248](https://doi.org/10.1111/0162-895X.00248)
- Atherton, C. R., Gemmel, R. J., Haagenstad, S., Holt, D. J., Jensen, L. A., O'Hara, D. F., & Rehner, T. A. (1993). Measuring attitudes toward poverty: A new scale. *Social Work Research & Abstracts*, 29(4), 28-30. [doi:10.1093/swra/29.4.28](https://doi.org/10.1093/swra/29.4.28)
- Bryne, B. M. (2001). Structural equation modeling with Amos, EQS, and LISREL: Comparative approaches to testing for the factorial validity of a measuring instrument. *International Journal of Testing*, 1(1), 55-68. [doi:10.1207/S15327574IJT0101_4](https://doi.org/10.1207/S15327574IJT0101_4)

- Bullock, H. E. (1999). Attributions for poverty: A comparison of middle-class and welfare recipient attitudes. *Journal of Applied Social Psychology*, 29(10), 2059–2082. [doi:10.1111/j.1559-1816.1999.tb02295.x](https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1999.tb02295.x)
- Bullock, H. E., & Limbert, W. M. (2003). Scaling the socioeconomic ladder: Low-income women's perceptions of class status and opportunity. *Journal of Social Issues*, 59(4), 693–709. [doi:10.1046/j.0022-4537.2003.00085.x](https://doi.org/10.1046/j.0022-4537.2003.00085.x)
- Bullock, H. E., Williams, W. R., & Limbert, W. M. (2003). Predicting support for welfare policies: The impact of attributions and beliefs about inequality. *Journal of Poverty*, 7(3), 35–56. [doi:10.1300/J134v07n03_03](https://doi.org/10.1300/J134v07n03_03)
- Cırık, İ. (2015). Sosyal adalet ölçeği Türkçe formunun psikometrik özellikleri ve bir yapısal eşitlik modellemesi. *Eğitim Araştırmaları - Eurasian Journal of Educational Research*, 15(61), 23–44. [doi:10.14689/ejer.2015.61.2](https://doi.org/10.14689/ejer.2015.61.2)
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. New York: Routledge. [doi:10.4324/9780203771587](https://doi.org/10.4324/9780203771587)
- Cook, R. (2021). *Educator perceptions of generational poverty, adverse childhood experiences and student learning* (Yayımlanmış doktora tezi). East Tennessee State University.
- Dean, H. (2010). *Understanding human need*. Chicago: Policy Press.
- Derdziuk, A. (2015). Attitudes towards poverty. *The Person and the Challenges*, 5(1), 155–175. [doi:10.15633/pch.932](https://doi.org/10.15633/pch.932)
- Erus, S. M., & Tekel, E. (2020). Development of interpersonal mindfulness scale-TR (IMS-TR): A validity and reliability study. *European Journal of Educational Research*, 9(1), 103–115. [doi:10.12973/eu-jer.9.1.103](https://doi.org/10.12973/eu-jer.9.1.103)
- Ferah, N. (2024). Bireysel psikoloji ve din. *Toplum Bilimleri Dergisi*, 8(15), 195–208.
- Feagin, J. R. (1972). America's welfare stereotypes. *Social Science Quarterly*, 52(4), 921–933.
- Galambos, C., & Macmaster, S. A. (2004). The poverty and housing scale. *Journal of Health & Social Policy*, 19(3), 51–65. [doi:10.1300/J045v19n03_04](https://doi.org/10.1300/J045v19n03_04)
- Gesinde, A. M., Temitope, A., & David, O. O. (2014). The development and validation of vignette-type instrument for measuring attitude toward poverty. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 159, 442–446. [doi:10.1016/J.SBSPRO.2014.12.404](https://doi.org/10.1016/J.SBSPRO.2014.12.404)
- Golding, P., & Middleton, S. (1982). *Images of welfare: Press and public attitudes to poverty*. Oxford: Martin Robertson.
- Hambleton, R. K., & Kanjee, A. (1995). Increasing the validity of cross cultural assessments: Use of improved methods for test adaptations. *European Journal of Psychological Assessment*, 11(3), 147–157. [doi:10.1027/1015-5759.11.3.147](https://doi.org/10.1027/1015-5759.11.3.147)
- Healy, K. (2022). *Social work theories in context: Creating frameworks for practice*. Sydney: Bloomsbury Publishing.
- Jolliffe, D., & Prydz, E. B. (2021). Societal poverty: A relative and relevant measure. *The World Bank Economic Review*, 35(1), 180–206.
- Jung, Y. T. (2018). A comparative study on welfare regimes and welfare attitudes: Focusing on satisfaction and needs of the role of government for inequality reduction. *Korean Journal of Social Welfare Studies*, 49(2), 211–232. [doi:10.16999/kasws.2018.49.2.211](https://doi.org/10.16999/kasws.2018.49.2.211)
- Kim, J. Y., & Chan, M. (2013). Poverty, health, and societies of the future. *JAMA*, 310(9), 901–902. [doi:10.1001/jama.2013.276910](https://doi.org/10.1001/jama.2013.276910)
- Lister, R. (2021). *Poverty*. Medford: Wiley.

- Lott, B. (2002). Cognitive and behavioral distancing from the poor. *American Psychologist*, 57(2), 100–110. [doi:10.1037/0003-066X.57.2.100](https://doi.org/10.1037/0003-066X.57.2.100)
- Negrón-Velázquez, G. (2016). Attitudes toward poverty among exit students of undergraduate social work programs in eight Latin American countries. *European Journal of Social Work*, 19(3–4), 385–404. [doi:10.1080/13691457.2016.1166423](https://doi.org/10.1080/13691457.2016.1166423)
- Özdemir, M. Ç., Özkan, Y., Erdoğan, E., Kişioğlu, H., & Akın, F. (2021). Üniversite öğrencileri için çok boyutlu yoksulluk tespit ölçeği önerisi. *Journal of Management and Economics Research*, 19(4), 292–311. [doi:10.11611/yead.990825](https://doi.org/10.11611/yead.990825)
- Salamova, A., Khodjaliev, S., & Dokholyan, S. (2023). The problem of poverty in the modern world in the context of sustainable development. *Reliability: Theory & Applications*, 18(75), 396–403. [doi:10.24412/1932-2321-2023-575-396-403](https://doi.org/10.24412/1932-2321-2023-575-396-403)
- Sezgin, F. H., Hobikoğlu, E. H., & Budak, Y. (2022). Yoksulluk algı ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 14(26), 229–244. [doi:10.14784/marufacd.1055224](https://doi.org/10.14784/marufacd.1055224)
- Shor, R., Calton, J. M., & Cattaneo, L. B. (2018). The development of the systems and individual responsibility for poverty (SIRP) Scale. *Journal of Community Psychology*, 46(8), 1010–1025. [doi:10.1002/jcop.22088](https://doi.org/10.1002/jcop.22088)
- Solak, N., ve Göregenli, M. (2009). Yoksulluğa ilişkin nedensel atıflar ölçeği'nin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(24), 72–89.
- Tagler, M. J., & Cozzarelli, C. (2013). Feelings toward the poor and beliefs about the causes of poverty: The role of affective-cognitive consistency in help-giving. *Journal of Psychology*, 147(6), 517–539. [doi:10.1080/00223980.2012.718721](https://doi.org/10.1080/00223980.2012.718721)
- Torres-Harding, S. R., Siers, B., & Olson, B. D. (2012). Development and psychometric evaluation of the Social Justice Scale (SJS). *American Journal of Community Psychology*, 50(1–2), 77–88. [doi:10.1007/s10464-011-9478-2](https://doi.org/10.1007/s10464-011-9478-2)
- Ulu, S. (2021). İnsan hakları bakış açısı ile Türkiye’de yoksulluk istatistikleri üzerine bir değerlendirme. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 10(28), 537–555. [doi:10.31199/hakisderg.991898](https://doi.org/10.31199/hakisderg.991898)
- Uru, M. K., & Dirimeşe, E. (2024). Üniversite öğrencileri yoksulluk algısı ölçeği geliştirme çalışması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(2), 613–628. [doi:10.33206/mjss.1270295](https://doi.org/10.33206/mjss.1270295)
- Van Oorschot, W., & Roosma, F. (2017). The social legitimacy of targeted welfare and welfare deservingness. W. van Oorschot, F. Roosma, B. Meuleman, & T. Reeskens (Eds.), *The Social Legitimacy of Targeted Welfare: Attitudes to Welfare Deservingness* (ss. 3–36). Gloucestershire: Edward Elgar. [doi:10.4337/9781785367212.00010](https://doi.org/10.4337/9781785367212.00010)
- Walker, R., & Bantebya-Kyomuhendo, G. (2014). *The shame of poverty*. New York: Oxford University Press.
- Waters-Bilbo, M. (2010). *Perceptions of school counselors toward their role as social justice advocates and educators* (Yayımlanmış doktora tezi). Oklahoma State University.
- Weaver, R. D., & Yun, S. H. (2011). Analyzing the attitude of undergraduate students toward poverty and impoverished persons: Does social work education make a difference? *Journal of Teaching in Social Work*, 31(1), 3–20. [doi:10.1080/08841233.2011.539125](https://doi.org/10.1080/08841233.2011.539125)
- Weiss-Dagan, S., & Krumer-Nevo, M. (2021). Poverty awareness: Development and validation of a new scale for examining attitudes regarding the aetiology and relational–symbolic aspects of poverty. *The British Journal of Social Work*, 52(1), 437–460. [doi:10.1093/BJSW/BCAA228](https://doi.org/10.1093/BJSW/BCAA228)

Yun, S. H., & Weaver, R. D. (2010). Development and validation of a short form of the attitude toward poverty scale. *Advances in Social Work*, 11(2), 174-187.

Ek 1. Yoksulluğa Yönelik Tutum Ölçeği

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Yoksul insanlar dürüst değildir.	1	2	3	4	5
2. Yoksul insanlar toplumun geri kalanından farklıdır.	1	2	3	4	5
3. Yoksulluk yardımıyla geçinen ailelerin çocukları hiçbir şey başaramaz.	1	2	3	4	5
4. Yoksul insanlar farklı davranır.	1	2	3	4	5
5. Yoksul insanların çoğu pistir.	1	2	3	4	5
6. Yoksul insanlar genellikle yoksul olmayan insanlara göre daha düşük zekaya sahiptir.	1	2	3	4	5
7. Yoksul insanların diğer insanlardan farklı değer yargıları vardır.	1	2	3	4	5
8. Yoksulluk yardımı insanları tembelleştirir.	1	2	3	4	5
9. Fiziksel engeli bulunmayan bir insanın yoksulluk yardımı alması, sistemin dolandırılmasıdır.	1	2	3	4	5
10. İşsiz yoksul insanlar daha çok çaba gösterirlerse iş bulabilirler.	1	2	3	4	5
11. Yoksul insanlar desteklenmeyi hak ettiklerini düşünürler.	1	2	3	4	5
12. Yoksulluk yardımı alan anneler, daha çok yardım alabilmek için bebek sahibi olurlar.	1	2	3	4	5
13. Aldıkları yardımları düşününce, bazı “yoksul” insanlar benden daha iyi durumda yaşıyorlar.	1	2	3	4	5
14. Yoksulluk yardımı alanlar arasında birçok dolandırıcı vardır.	1	2	3	4	5
15. Yoksul insanlara yapılan yardımlar, devlet bütçesinin ciddi bir kısmını tüketmektedir.	1	2	3	4	5

16. İnsanlar kendi kontrollerinde olmayan durumlar sebebiyle yoksuldurlar.	1	2	3	4	5
17. Toplumun yoksul insanlara yardım etme sorumluluğu vardır.	1	2	3	4	5
18. Yoksul insanlara karşı negatif ayrımcılık yapılıyor.	1	2	3	4	5
19. Yoksul insanlar talihsizliklerinden dolayı suçlanmamalıdır.	1	2	3	4	5
20. Eğer yoksul olsaydım, yoksulluk yardımları alırdım.	1	2	3	4	5
21. Yoksul insanlara yardım edebilmek için vergileri arttıran sosyal politikaları desteklerim.	1	2	3	4	5

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarına aittir. Yazarlar etik kurul izni gerektiren çalışmalarda, izinle ilgili bilgileri (kurul adı, tarih ve sayı no) yöntem bölümünde ve ayrıca burada belirtmişlerdir.

Kurul Adı: ODTÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Tarih: 24.05.2021

No: 242-ODTU-2021

ARAŞTIRMACILARIN MAKALEYE KATKI ORANI BEYANI

1. yazar katkı oranı: %100